

Г О В О Р

ПРЕДСЕДНИКА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ДРАЖИМИРА МАРУШИЋА
НА ПРОМОЦИЈИ КЊИГЕ "РУСИ БЕЗ РУСИЈЕ"

27. ЈУНА 1995. ГОДИНЕ

Драги пријатељи,

Пре неколико дана на мом столу нашла се књига "РУСИ БЕЗ РУСИЈЕ" и молба издавача да се у нашем граду организује њена промоција. Коинциденција наслова и онога што је у овом тренутку наша свакодневница учинила је да према књизи, чак и пре него што сам је отворио, створим онај посебан однос при-ности и разумевања, неке врсте саосећања за које кажу да је тако својствено житељима ових простора, нашим "словенским душама".

А онда ме је необјашњива логика асоцијације одвела неку деценију уназад. Још пре него што сам постао ђак милановачке гимназије сазнао сам од старијих генерација имена и особености професора Георгија Канукова, популарног "чика Ђоке" и чувеног математичара Михаила Биченка. Приче о њима прерасле су у оне мале ђачке легенде које се преносе генерацијама не као обичне школске догодовштине, већ као животни став, део неке својеврсне филозофије примењиване у односу према младима, а која је опет остављала у нама печат оне посебне човечности која ће опредељивати наша каснија размишљања и поступке. Као што је Ђока Кануков био синоним за омиљеног, духовитог добричину, тако је Биченкова строгост, животна и професорска прецизност и правичност, постала део историје ове Гимназије и овог града. И све то на оној непоновљивој мешавини руског и српског језика која је сваком ко би је чуо остајала у слуху и срцу.

Једно је сигурно: странице ове књиге говоре о људима тако присутним у нашој културној историји, науци, уметности, спорту, у нашем путу ка културној Европи, у нашем трагању за сопственим културним и људским изразом, да тек када је заклопимо постајемо свесни колико је тога заправо било. Тек тада схватимо да су људи чије смо животе и умећа једноставно прихватили и уграђивали у сопствену културну историју заправо добровољни изгнанци који су земљи која их је примила оставили најбољи део себе. Било је неопходно сакупити њихове судбине на једном месту да бисмо имали бар приближну представу о томе колико смо једни другима значили, колико значимо и данас.

Али усуђујем се да кажем да је огромна вредност ове књиге и у ономе што у њој није могло бити написано. То су наше успомене, сећање које нам враћа, имена којих овде нема. Верујем да нема града у Србији који није имао своје Русе, оне које је животна судбина ко зна зашто баш ту заустављала и који су на сопствени, непоновљиви начин, остављали део руске душе по нашим паланкама, малим и великим, своје споменике на нашим гробљима и своју племенитост и тугу у нашим срцима. Усуђујем се да тврдим да нам овакве књиге враћају део душе, поверење у могућност опстанка чак и када се чини да је све зло које људи могу да учине већ учињено.

Поздрављам зато наше вечерашње госте не као официјелни домаћин, већ пре свега као човек који се искрено радује свакој страници написаној у име љубави и несебичности, у име оне танане нити која нāс, Словене, чини тако својима, а понекад нас учини и неразумљивима за остали свет. Поздрављам и све присутне са жељом да овакве књиге буду чешћи поводи за сусретање. Верујем да ћемо се растати богатији за трунчицу наде и вере у надмоћ човекољубља, а то је у свету какав нас окружује веома, веома много.

Хвала вам.